

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K

3/4 . . . . . 10 „

1/2 . . . . . 5 „

Za Nemčijo K 16.00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. — Posamične številke stanejo 10 vin. „SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Goriškem“ in „Gradiščaaskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštinih zvez“. Na naročilu brez doposlana naročnine se ne oziramo.

SOČA

»Vse za nared, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v l. nadstr. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v l. nadstr. na levo v tiskarni. Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici,

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Gorica, dne 7./3. 1912.

Ko smo pred tedni s tega mesta povedali, da bodo goriški Slovenci vedeli delati odgovorna slovenska deželna odbornika in klerikalno stranko, če bi se zgodilo, da bi deželni zbor kedaj sprejel oboje zmašilo goriškega mestnega štatuta, smo vedeli, zakaj opozarjamo na to. Klerikalci so se namreč z enim svojih deželnih odbornikov temeljito uredali. Nizki upravni sposobnosti prvega se namreč pridružuje sušmarjenje drugega, ki je dosegel to že dolgo zaželjeno mesto po raznih njemu ugodnih naključjih.

Slovenski del dežele ima pač eminenten interes na tem, da ga zastopata v deželnem odboru dva razborita, sposobna in energična moža, ne le da se znata zastopati laško-liberalni prepotenci, marveč tudi, da znata kaj doseči za nas. Bili so časi, ko smo imeli take moze v deželnem odboru. A v nesrečni klerikalni eri se je tudi to slabšalo od dne do dne: danes, ko je med nami moč klerikalne stranke vsled napredne desorganizacije največja, je vodstvo dežele poverjeno tako nesposobnim možem, da se njihovi laški kolegi iz njih prikrito in odkrito norca delajo. Pa ne le laški kolegi. Eden obeh sedanjih deželnih odbornikov ima to smolo, da se iz njega norca delajo celo v lastni stranki. Tam hoče moč igrati »Beschwichtigungshofrater«, tam hoče biti nekak protitež radikalnemu krmilu, in z enim očesom vedno škili nazaj, odkoder je prišel: ik naprednjakom. »Ublažimo, ublažimo«, to je stalna fraza tega političnega bojazljivca. To gre celo tako daleč, da se je mož na zadnjem zaupnem shodu klerikalcev držal nekako vstran, kakor otrok, ki se kupa. Mestni štatut Gorice pa mu ni tako strašen, kakor ga mi slikamo. Tudi tu ves čas besediči, da ga laški liberalci »niso tako hudo mislili« in da se bo dalo kaj »ublažiti«. Kar moč dela v klerikalni stranki, nas sicer ne briga prav nič. Da pa se tako navadno igra z vpraša-

nji, kakor je novi goriški štatut, in da bi bil ta štatut danes sprejet, če bi mož imel količkaj upliva na ostale klerikalne poslance, to je žalostno zanj in za klerikalno stranko, ki ne le, da moža trpi v svoji sredi, ampak mu daje tudi odgovorno mesto deželnega odbornika. Lahki si upajo iz slovenskega deželnega odbornika norčevati do take mere, kakor zadnjič, ko so mu hoteli natvezti, da se je za neki predlog že glasovalo, samo da se rešijo njegovih izpraminjevalnih predlogov.

Nas, kakor rečeno, nič ne briga, kaj imajo klerikalci med seboj. Le povejmo jim, da so oni bolj potrebni krpanja, nego kdo drugi. Briga nas pa, da nas je klerikalna stranka pripravila do takih deželnih kamarjev, ki so cokolja vsemu narodnemu napredku. Sicer bomo pa pri prihodnjih volitvah preskrbeli, da vsaj ta klerikalni gospod ne bo več grel stolca v deželni hiši, — če ne bodo prej zato skrbeli klerikalci sami in ga postavili (v eni ali drugi obliki) pod kap.

Ker bi znala »Gorica« sedaj takoj začeti s svojo »Dementierspritze«, hočemo, ut auditor et altera pars, v naslednjem podati autentično sporočilo klerikalne korespondence:

»V S. L. S. so že dolgo časa premišljevali, kako bi počastili tako razboritega političarja, kakor je veleučeni gospod dr. N. N. za slovenstvo in katolicizem na Goriškem prezasluzni naš deželni odbornik. Končno je na prošnjo vseh merodajnih strankinih činiteljev naš nekronani vodja dežele Kranjske podelil omenjenemu gospodu red črnega kremlja II. vrste.«

Dostavljamo, da tema bodočemu dementiju čestite »Gorice« brez ugovora verujemo. Le škoda, da sporočilo ne pove, ali so priredili Šusteršič, Krek, Gregorčič & comp. slavljencu tudi banket, in kako ga je kaj dohtar Šusteršič pri tem — milo gledal.

K.

Deželni zbor.

XI. seja.

(Dalje.)

Podpore.

Dovoljene so še te podpore:
Ferdinandu Savorgnani, bivšemu hlapcu na deželni kmetijski šoli 300 K, Josipu Gabričusig, govedarju na deželni kmetijski šoli, 100 K, mizarški zadrugi v Marjanu 1000 K, mizarški zadrugi v Krmini 25% prispevek 2000 K za nakup strojev, županstvu v Romansu za zgradbo sesalke v frakciji Frata 120 K, municipiju v Červinjanu za zgradbo delavskih hiš 1000 K, županstvu v Dolenjah za popravo ceste Petermel-Kecijančič 250 K, municipiju goriškemu v pokritje stroškov za vžiganje bolnikov in ponesrečencev 400 K, za podaljšanje brambornih nasipov pod dr. žavnim mestom v Zagraju 3750 K, Josipu Bric iz Drežnice za popravo vodovoda 150 K, vdovi Leske Katerini iz Gorice za nakup stavbenega sveta za Marijino sinotičišče 100 K, občini Perteole za zgradbo delavskih hiš 500 K, Jerončič Francetu iz Ajbe za zgradbo kapnice 300 K, za povrnitev polovice stroškov za popravo mosta čez Idrijo pri Bračanu 2340 K, municipiju v Ogledju za sčiščenje monasterske Reje 4500 K, c. kr. terez. kmet. društvu v Gorici se je zvišal letni prispevek na 4000 K, občinam: Krimin, Villa Vicentina, Ogledj in Tere za asanacijska dela skupno 2700 K, županstvu Villa Vicentina za cestne naprave v Villi Vicentini in Capodisopra 700 K, občini Ruda odpis čresti od dolga nastalega za popravo jezca med Sočo in Terom 336 K, županstvu Dolenje za popravo ceste: Hiša Saicardi-Rutarji-novo pokopalništvo ter grad Spilimberg-skladovna cesta 25% prispevek v najvišjem znesku 400 K, odboru za razširjenje tržiške luke 1000 K, municipiju v Tržiču za kavalarijska dela v davčni občini Aris 1100 K, municipiju v Tržiču za priskrbitev pitne vode 3000 K, Tomažu Mrševlje iz Sv.

Križa, v pokritje stroškov provzročeni po sinu Josipu za obiskovanje čebelarkega tečaja na Dunaju 100 K, Ani vd. Vy-zourek 200 K, Rosič Matiju v pokritje škode nastale po požaru 200 K, Orel Frančišku iz Avberja v pokritje škode provzročene po toči, suši in požaru 100 K, izkušeni šabici Antonič Emilij v pokritje stroškov, nastalih pri obiskovanju babiškega tečaja v Trstu 200 K, vodstvu zimske poljedelske šole v Tržiču se poviša letni prispevek 700 K za 300 K na leto, županstvu v Ronkah za pospeševanje zgradbe delavskih hiš 1000 K, municipiju v Bračanu za popravo dveh sesalk 1840 K, društvu sv. Vincencija Pavlanskega v Gorici 600 K, Mariji vd. Terčič iz Mirknika 100 K, Josipu Črnta iz Loga 100 K, konjerejskemu društvu v Gradiški 2000 K, Katerini vd. Komac za škodo provzročeno ji po snegu 100 K, Andreju Gašperčič iz Soče, za škodo, povzročeno po snegu 100 K, Ivanu Kunc iz Ladre, za zgradbo vodnjaka 400 K, Joneju Hvalica iz Srednjega za škodo povzročeno mu po požaru 120 K, Jerneju Mlakar, posestniku iz Cerkljanskega Vrha — občina Otalež — za škodo, povzročeno po požaru 300 K, društvu v varstvo izpuščenih kaznjencev in družin zaprtih kaznjencev za Goriško in Gradiščaško 1000 K, občinom iz Sedla za škodo, povzročeno po elementarnih nezdodah 1000 K, Ivanu Ipavec za škodo povzročeno mu po požaru 400 K, za uravnavo reke Rio Taglio v Muškolih 10.000 K, županstvu Šmarje za zgradbo vodovoda 3625 K, košarski zadrugi v Tapoljanu 1000 K, Ani Leab, bivši učiteljici se je zvišala pokojnina na 840 K, županstvu Velike Žablje, za občinsko pot na Vipavskem bregu 200 K, trgovski in obrtni zbornici v Gorici prispevek za nadaljevalno šolo za vajence v Komnu, ki se ima ustanoviti 700 K, pogozdovalnemu in olepševalnemu društvu v Kobaridu 300 K, za gospodarske šole na deželni kmetijski šoli, ki se imajo ustanoviti 3000 K, povišala se je pokojnina Ceciliji Matteuz, učiteljici v deželni gluho-nemci na 940 K in Emilu Marinig, deželnemu oficijalu na 4800 na leto, Katarini

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.

(Dalje.)

»Nekoliko? No, mislimo si, da je bilo le nekoliko ... A poslušajte, dete moje ... naj vam nekaj svetujem ... saj sem sodnijski uradnik. Falot je, ta Kujazjev, da! A tudi falota se ne sme tepsti, ker je družabno bitje, ki se nahaja pod očetovskim varstvom zakona. Nikoli se ga ne sme dotakniti, dokler ni prekoračil mej, ki mu jih stavi ta zakon ... A tudi tedaj mi ne bomo povračali mi, marveč sodnik ... Vi morate pač potrpeti ...«

»Ali pride kmalu v vaše roke?« je vprašal Foma naivno.

»To se še ne ve ... ker ni bedak, se pač nikoli ne bode zgodilo ... In do konca svojih dni bode stal z menoj in z vami na isti stopinji enakosti pred postavo ... O Bože, kaj govorim!« je smešno vzdihnil Uhtiščev.

»Ali izdajate tajnosti?« je vprašal Foma, smeje se.

»Tega ravno ne, a ne spodobi se, da sem tako lahkomiseln ... Vraga! Ta stvar me je čisto oživila ... Resnica je, Nemezida si ostanje zvesta še tedaj, kedar bije nazaj, kot konj ...«

Foma je naenkrat obstal, kakor da je zadel na svojem potu ob kakšno oviro.

»Nemezida je boginja pravičnosti ...« je kramljal Uhtiščev. »Kaj vam je?«

»Saj se je začelo s tem«, je dejal Foma počasi in zamolklo, da ste vi rekli, da odpotuje ...«

»Kedo?«

»Sojja Pavlovna.«

»Da, odpotuje ... No?«

Stal je Foma nasproti in ga gledal z nasmehom v očeh. Gordjejev je stal nemo s povešeno glavo in vrtal s palico po kamenu trotoarja.

»Pojdite!« je dejal Uhtiščev.

Foma je šel in rekel ravnodušno:

»No, naj se le odpelje. Jaz pa ostanem sam ...«

Uhtiščev je zamahnil s svojco trstiko in začel zvižgati, pogleduje na svojega sopotnika.

»Ali res ne bom mogel živeti brez nje?« je vprašal Foma, zroč pred sebe v tlak in odgovoril čez nekaj časa sam, tiho in uverjeno: »Pa še kakole!«

»Slišite!« je vzdihnil Uhtiščev, »jaz vam dam dober svet ... vsak človek naj bo vedro on sam ... a vi ... vi ste takorekoč epski človek in lirika se vam ne poda. To ni vaša stroka ...«

»Ti, gospod, govori mi priprostejšo«, je dejal Foma, ki ga je bil pozorno poslušal.

»Priprostejšo? Dobro ... Hotel sem reči ... nehajte misliti na to danico ... Strupena je za vas ...«

»Tudi ona sama mi je že to povedala«, je bolešno dostavil Foma.

»Ona je rekla to?« je vprašal Uhtiščev in se zamislil.

»Hm ... Tako je torej ... Ali bi ne šla večerjat?«

»Pojdiva«, je privolil Foma in hipoma divje zarjul, kolebaje s stisnjenimi pestmi. »Če greva, pa greva! In segel bom pošteno v žep ... tako bom poveseljačil na vse to, da bo kaj!«

»Čemu pa? Bolj skromna bodiva!«

»Ne, le počakaj!« je dejal Foma bolešno in ga prijel za ramo. »Kaj je to tacega? Ali sem slabši, nego drugi?«

Vsi žive, vrté in podé se in vsak ima svoje mesto ... A jaz se dolgočasim. Vsi so zadovoljni s seboj in če se pritožujejo, se lažejo, sodrga! Kar tako se delajo ... hlinijo se, zaradi lepšega ... Meni se ni treba hliniti, jaz sem bedak ... Jaz ne razumem ničesar, brat ... Živeti pač hočem! Mislimi ne znam ... slabo mi postane od tega ... Eden govori tako, drugi drugače ... Fej! In ona ... ah! Ko bi ti vedel ... saj sem upal nanjo ... pričakoval sem od nje ... a kaj da sem pričakoval, tega ne vem. In tako sem ji verjel, če mi je govorila včasih svoje lastne, posebne besede ... čič, brat, ima pa tako lepe! Moj Bog! ... Kar sramuješ se, pogledati vanje ... in če mi začne govoriti ... mi postane vse jasno ... Saj je nisem le ljubil: vsa moja duša je bila pri nji ... Iskal sem ... mislil sem, da bom, ker je ona tako krasna, pri nji tudi jaz postal človek!«

Uhtiščev je slišal, kako so se vsipale težke brez-zvezne besede iz Fominih ust, videl je, kako so mišice na njegovem obrazu poigravale od napora, da bi izrazil svoje misli in veliko, resno bol je začutil za to mešanico besed. Nekaj ganljivega je bilo v brezsilju tega zdravega divjega mladenciča, ki je tikratu začel zopet korakati po trotoarju z velikimi, neenakimi koraki. Uhtiščev je skakljal za njim na svojih kratkih nožicah ter čutil dolžnost, da pomiri Foma s čemurkoli. Vse, kar je bil Foma govornik in storil ta večer, je vzbujalo v veseljem tajniku veliko zanimanje zanj in potem se mu je laskala odkritosrčnost mladega bogatina. Ta odkritosrčnost ga je drobila s svojo temno močjo, njen naval ga je premagal in akoravno je imel vključ svoji mladosti že na razpolago primernih besed za vse položaje v življenju, jih vendar ni mogel kmalu najti.

Gradnja za škodo, povzročeno po elementarnih neizgodah 100 K, županstvu Kred, za zgradbo dveh kamnitih korit v Gorah Borjani 200 K, za zgradbo vodovoda pri Nemolih 540 K, za zgradbo vodovoda v Orehku 430 K, županstvu Ročini se je obnovila podpora za zgradbo vodovoda Ršišče-Ročni, ignoici Valeriji Attemis 150 K. Za obrambna dela na levem bregu Soče v Zdravčini se dovoli občini Zagraja 25% prispevek, največ 3750 K, za obrambna dela ob Soči pri Kazeljanu se dovoli 10.000 K, poročilo o uravnavi Idrije ob meji se odobri ter pozove vlado, da stori vse potrebno, da se uravnava izvede, z 28.500 K bi prispevala tudi dežela, za dve kapnici v Sempetru ob Soči in Kazeljanu se dovoli 900 K, županstvu Zgonik za razširjenje ceste v Saležu 200 K, županstvu Anihovo za pokopališče v Prilesju 500 K, za izčiščenje roje v Škocjanu v Furlaniji 5000 K, Antonu Kračina iz Borjane se dovoli 300 K za uravnavo hudournika blizu njegove hiše, kmetijskemu društvu v Cerknem za sadni vrt in umetna gnojila 600 K, cestnemu odboru v Cerknem za ceste Cenkeno-Novaki-Kranjska meja 2000 K, županstvu Lokavec za ceste Čohi-Dol-Otlica-Cesta 1150 K, prošnje raznih županstev glede kritja troskov za čipkarske šole se odstopijo deželnemu odboru, dovoli se 100 K prispevka društvu za prislino vzgojo in oskrbovanje mladoletnih na Dunaju za leto 1911, italijanskemu krožniku na Dunaju se dovoli podpore 200 K, županstvu Dreznica za zgradbo nove ceste se dovoli 10.000 K, upok. učit. Alojziji d'Este se da podpore 200 K, sprejme se resolucija o olajšavah za zgradbo hiš za delavce v obč. dež. odboru se odstopi prošnja okr. zveze ital. učiteljev za ustanovitev mesta šolskega zdravnika, dež. odboru se odstopi prošnja za popravo cest ribemberškega županstva, istotako tudi prošnja županstva Sovodnje za občinske poti v Vrtočah, predlog o železnici Gorica-Brda-Cedad se izroči dež. odboru, avtomobil naj se uvedejo, dež. odboru se izroči prošnja županstva Dol-Otlica glede podpore za škodo po elementarnih neizgodah in prošnja društva v varstvo zapuščenih otrok v Poljuni za podporo. (Konec prih.)

Pastirsko pismo.

VI.

Trgovci!

Nadškof se obrača do trgovcev: »Nekateri trgovci se izgovarjajo, da morajo držati slabe časnike edinole zaradi trgovine, ker prinašajo zanje važna oznanila, tržne cene, tržni promet itd., katerih stvarni ni dobiti v katoliških listih.«

No, nadškof s temi besedami krca katoliško časopisje ter priznava, da ni za trgovca nič vredno. Nič tega ni v njem, kar potrebuje trgovec..... vendar pa zahteva goriški naš nadškof, naj bi bili trgovci tako pametni, da bi obrnili hrbet časopisju, ki jim v vsem izbornu služi ter se naročijo na katoliške liste, v katerih ni trgovskih vesti. Ja, kaj misli nadškof, da so trgovci na glavo padli?!

No, pa nadškof si zna pomagati. Pravi, da so sinovi teme bolj prebrisan kot sinovi luči pa da imajo prvi več sredstev na razpolago, da torej lažje ustrezajo trgovcem. Nato vzradoščen vsklikne nadškof: »Ali hvala Bogu, dandanes imamo tudi mi že nekatere dobre dnevnike in korespondence, ki tudi trgovcem lažje postrežejo s potrebnimi novicami. Bolj ko jih boste podpirali, bolj bodo popolnejši v vsakem obziru.«

A ha! Trgovci naj podpirajo katoliške liste, in sicer prav močno naj jih podpirajo, potem jim bodo prinašali polno trgovskih novic. Čudno le, da so ti »sinovi luči« tako zaostali za »sinovi teme«. Če imajo luč, bi bili že lahko našli kaj trgovskih novic, kaj takega, kar bi trgovce pritegnilo k tej luči. Saj v temi ni dobro za trgovca, luč mora biti. Ali trgovci naj bi sedaj šele priskočili na pomoč sinovom luči, podpiri naj bi jih, potem bodo imeli koristi od teh sinov luči. Nanobe svetl

Kdo bo zapuščaj tiste, ki skrbje zanj ter šel drugim pomagat, da si šele opomore, o in potem da bodo ti njemu pomagali? Kaj za tako malo brihne ljudi ima naš nadškof trgovce?

Domače slovensko klerikalno časopisje ni prijazno trgovcem, s konsumi so slovenski klerikalci razvinku trgovine med Slovenci že neizmerno škodovali ter spravili obilo družin ob kruh — sedaj pa naj hitro trgovci vsi pod plašč klerikalnih listov, tem naj nabašejo blagajne, potem bo prav za nje v tej sotzni dolini...

Kar pride sedaj, se pa res s pridom sliši.

Nadškof pametuje tako-le: »Sicer mora biti tudi trgovcem bolj mar za svojo dušo, za krščansko življenje njih družine, kakor pa za častni dobiček. Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, če pa na svoji duši škodo trpi?«

Trgovce mora torej bolj skrbeti za svojo dušo, za krščansko življenje svoje družine, kakor pa za častni dobiček.

Potemtakem mora trgovec pridno hoditi k sveti maši, k spovedi, obhajilu, pridigam, procesijam, večernicam, na božjo pot itd., skrbeti mora za dušo in za krščansko življenje svoje družine — četudi nima časnega dobička. Kaj ne ve naš milostljivi nadškof, da mora trgovec edinole od dobička živeti? (Kaj niti tega ne ve? Kako pa naj živi, če mu trgovina ne da dobička? In ha dobiček naj nič ne da; za dušo naj leta iz svoje trgovine, kaj častni dobiček. Če bi delal trgovec tako, kakor uči nadškof, bi pajki predli po trgovini in po blagajni, trgovec pa bi molil roženkranc in se topil v globoki molitvi lačen in žejen. Za dušo skrbi, kaj časten dobiček! O da, v taki palači, v kakršni prebiva nadškof, je lahko skrbeti za dušo; tam sploh ni treba skrbeti za dobiček, ker ima vsega v izobilju; tičjega mleka in žabje volne pa ne potrebuje.... Za »bankom« stati, Previzvišenost, tam delati in skrbeti, da se preživi pošteno sebe in družino, to je pa druga in sicer težka stvar! Besed sv. Matevža o pridobitku sveta in škodi na duši naj nadškof nikar ne pošilja v prodajalne, ker tam jih ne rabijo; take robe nihče ne kupi.

In zopet svetli Matevž: »Alko te tvoja desna roka pohujšuje, odsekaj in vrzi jo od sebe; zakaj boljše ti je, da eden tvojih udov pogine kakor da bi tvoje celo telo bilo v pekel vrženo.«

Poslušaj trgovce: Ako te tvoja desna roka »pohujšuje«, to se pravi: ako ti da dokaj dobička, odsekaj in vrzi jo od sebe, da prileti v nadškofijsko palačo, kjer bodo imeli veliko dopadajenje nad njo in nad teboj. V pekel ne boš vržen, marveč čaka te velika sreča — onkraj groba. Vse za... ono stran, tu na tej grešni zemlji živi ti od »božje štime«. Čudno, da pa oni hočejo imeti zase dobro najprvo tu in potem še »tam gori«?!

DOPISI.

Iz krminskega okraja.

Biljana. — Našemu g. župniku se je zdelo potrebno oznaniti v cerkvi vernemu ljudstvu, da ni treba klicati za krstne botre ljudi, kakršni so bili v zadnjem času. Ker sta bila zadnja, ki sta držala v krstih, g. Juša Ant., veleposesnik in Viljem Sfiligoj, poštar z Dobrovega, je g. župnik gotovo meril na ta dva. Tudi je nekoč prej zahteval od g. Juše spovedni listek, sicer da ga ne pusti biti za krstnega botra. Da bi komentiral to postopanje našega g. župnika, bi bilo odveč, kajti poznan je daleč naokolu, kaj je in kaj ni in to najbolj pri svojih kolegih.

Vemo tudi za čim stremi naš gospod fajmošter, povemo mu pa, da preko naših tabtov ni dobro stremeti za kakšno rdečo kapco.

Iz ajdovskega okraja.

Selo pri Čarničah. Tri tukašnja društva so prejela o priliki letnih občinih zborov iz zapuščine pokojnega Franceta Bavčar (umrlega kakor znano 5. nov. preš. l.) vo-

lila v znesku 45 kron in sicer: Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Selo, Gobjače in Vrtovin 25 kron, Bralno društvo 10 kron in Telov. dr. »Sokol« 10 kron.

Pokojnik ki je mnogo storil in žrtvoval za narodno in gospodarsko probujanje svoje občine, se je tudi v dolgi in mučni bolezni, ki ga je vklepala blizu eno leto v posteljo, vedno zanimal za napredek na narodnem polju.

Slava spominu pokojnega narodnega moža! Med nami pa naj hi imel mnogo posnemovalcev. Duhi njegov naj živi še med nami in naj nas spodbuja k složnemu in vstrajnemu narodnemu delu!

Iz komenskega okraja.

Iz Škrbine. — (Zahvala.) Zastop občine Škrbine je v seji dne 31. decembra 1911 imenoval med drugimi tudi visokorodnega gospoda Alojzija Štreklja c. kr. vinarskega nadzornika v Zadnu radi zašlug, častnim občanom. Zahvalivši se za ta čin občinskemu zastopu spomnil se je naš gospod častni občan tudi bralnega društva »Narodni dom« in telovadnega društva »Sokol«, podarivši jima vsakemu po 25 kron. Podpisana odbora se radi tega čina visokorodnemu gospodu Alojziju Štreklju toplo zahvaljuje ter izražata trdno obljubo, da bodeata započeto delo nadaljevala v prospeh in procvit slovenskega naroda, kar je gotova trdna želja našega gospoda častnega občana-daritelja. Združena odbora bralnega društva »Narodni dom« in telovadnega društva »Sokol«.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Za narodno šolo na Blanči je daroval g. dr. Dereani K 10 v spomin pokojne gospe Reinöhl-Suhadolnik, ker se ni mogel udeležiti pogreba, ker službeno zadržan. V spomin te vrle rodoljubke in dobrotnice naše mladine je daroval nadzornik »Prve Češke« g. Anton Klun 20 K otroškemu vrtcu na Blanči.

Na občnem zboru ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Gorici dne 3. marca 1912 so bile izvoljene v načelstvo sledeče gospe in gospodične: Predsednica g. Marija Kopač, blagajnica g. Roza Bisail, tajnica g. Olga Zajec, namestnice: g. Ivanka Dekleva, gđc. Jelica Dekleva in gđc. Lavoslava Koršič. Odbovnice: g. Ljudmila Kregau, g. Gizela Musič, g. Karla Šapla in gđc. Ljudmila Kljun.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca februarja 1912 l. primanjkljaja 13.392 K. 23.

Oskrbniki nabiralnikov, podružnice in vsi drugi nabiralci ne pozabite prekornostne družbe. Nabrani denar iz nabiralnikov se naj redno vsaki ali pa vsaki drugi mesec sproti pošilja družbi, isto tako naj svoje prispevke podružnice pošiljajo sproti C. M. D. Ako družba ne bode dobivala večjih prispevkov, tudi ne bo mogla vsem zahtevam ustreči, ter bode prisiljena vsled tega pri raznih napravah štediti, razne prošnje pa odklanjati.

Domače vesti.

Pogreb gospe Reinöhl, rojene Suhadolnik, se je vršil v torek popoldne ob 4. uri. Po želji ranike je bil pogreb priprost. En duhovnik je molil za raniko v Gorici, eno je pokopal v Solkanu. Udeležili so se pogreba otroci iz Narodne šole in vrtca na Blanči pod vodstvom nadučitelja-voditelja, nadzornik šole, moška in ženska podružnica C. M. D. je bila dobro zastopana, zastopana so bila društva »Sokol«, Dijaška kuhinja itd. Podružnica C. M. D. je položila na krsto venec s slovenskimi trakovi in napisom: Podružnica sv. Cirila in Metoda svoji dobrotnici. — Pokopali so gospo v Solkanu, kakor je želela; hotela je počivati v slovenski zemlji. Sedaj počiva v miru ob Soči, konec je viharja in bojev, katerih je bilo polno njeno življenje...

Umri je 5. t. m. na Relki pri Cerknem gospod Andrej Tauš, posestnik in širom znani gostilničar.

Kedo se je vozil po Idrijski dolini, da bi se ne bil oglasil pri vseskozi original-

nem in duhovitem Škorniku. Bil je moč bistroga razuma, inteligenten in kremitel tega značaja. Stal je vedno v prvih vrstah narodno-napredne stranke, ki ga bode težko pogresala. Vzhic mnogim bridkim udarcem v življenju je ostal neomajen kakor hrast. Smrtno ponesrečih so se mu trije odrasli sinovi, posebno v spominu je še tragična smrt sina učitelja Josipa, ki se je ponesrečil pred par leti v svojem službenem okraju, v Čadražko Zadolžkem skajlovju.

Pogreb pokojnega Škornika, ki je umrl nepričakovano, v starosti 64 let, bo v petek. Stari korešni bodi ohranjen blag spomin pri vseh, ki so ga poznali!

Izpit za konces. zidarskega mojstra je napravil z dobrim uspehom pred c. kr. izpraševalno komisijo na deželni vladi v Ljubljani g. Josip Zmet, doma iz Vitovej nad Šempasom.

Po cerkvah po deželi je grmelo proti naprednemu časopisju. Čitali so pastirsko pismo našega milostnega nadškofa in ropotali proti naprednim časnikom. Razsodni ljudje so z glavno majali in razumne ženske so vprašale, zakaj da pridigajo vedno le o naprednih časnikih, da se ne splača več hoditi v cerkve itd. Fanatični ljudje pa so bili zadovoljni, saj oni tako ne marajo za besedo božjo. Pastirsko pismo pa svojega hudobnega namena ne doseže. Naprednjaki! Vaša dolžnost je, da na klerikalne impertinence odgovorite s pridno agitacijo za napredne liste! »Soča« in »Primorca« v vsako hišo! To bo najboljši odgovor na tisto predpustno pismo!

Planinski ples podružnice v Gorici je dal 524'07 K čistega dobička.

Poslanec Fon o »Soči«, ki je hujskala proti slovenskim paralelkam na goriški gimnaziji. — Na shodu zaupnikov S. L. S. v Centralu se je drznil reči Fon, kakor poročata »Slovenec« in »Novi čas«: »omenjam tudi slovenske paralelke na gimnaziji, proti katerim je hujskala »Soča« občine, naj ne dajo niti vinarja za nje;« »Gorica« pa poroča, da je rekel Fon: »Sicer pa vam je dobro znano, kako stališče je zavzemala »Soča« napram nam, ko se je šlo za ustanovitev slovenskih paralelek na tukašnji gimnaziji.« Ali je govoril tako ali tako, dejstvo ostane, da je dal zborovalcem razumeti, da je »Soča« nastopila proti slovenskim paralelkam na tukašnji gimnaziji. Poročalo se nam je že tisti četnek s shoda, da je rekel Fon, da je bila »Soča« proti slov. paralelkam — ali tega nismo hoteli verjeti. Fon je sodnik, torej mož pravice, pa bi izustil na takem zborovanju tako predzno trditve, ki ne odgovarja resnici. — Da je »Soča« hujskala proti slovenskim paralelkam na tukašnji gimnaziji, kaj takega zatrditi, to je skrajna predrznost; nesramna laž je, da je »Soča« hujskala občine proti slov. paralelkam! Resnica je ta, da »Soča« ni nič hujskala proti slov. paralelkam na gimnaziji, ampak se je vedno skozi leta in leta potegovala za slovenske paralelke. To ve vsak goriški Slovenec, ki se briga za naša šolska vprašanja, in to ve prav dobro tudi poslanec Fon. Kako torej je mogel tako govoriti na shodu zaupnikov S. L. S.? — Kaj prav vsakega, ki prestopi v klerikalni tabor, zapustijo vse čednosti, kaj prav vsak obrne hrbet resnici?

»Soča« je bila nastopila proti klerikalnemu šušmaranju s privatno gimnazijo. Tisto početje klerikalcev je bilo bedasto in »Soča« je ožigosala tisto početje, kakor je zaslužilo, zajedno pa zopet in zopet zahtevala slovenske paralelke. — In kaj se je zgodilo? **Zgodilo se je to, kar je »Soča« zahtevala: otvorene so slovenske paralelke!** Tudi dr. Gregorčič je v deželnom šolskem svetu zahteval slovenske paralelke po strašenju s privatno gimnazijo. In prišlo so slovenske in laške paralelke. — Kdo le bi bil vzdrževal privatno gimnazijo in čemu? Občine nimajo denarja. Davkoplačevalci naj plačujejo davke in zraven še vzdržujejo svojo gimnazijo. Kako le in čemu — ko je država dolžna dati nam slov. gimnazijo. V akciji klerikalcev s privatno gimnazijo je tičala nevarnost za slovenske paralelke. Niti eno leto bi se ne vzdržala, osmešili bi se in učenci bi trpeli škodo. To naj bi bil razložil Fon svojim

Dober tek!

Zdrav židlec imamo in nimamo več bolečin ne lišanja v želodcu, odkar rabimo Pellerjevo odvajalno rabarbara-kroglice z znamko »Elsa-kroglice«. Po izkušnji vam svetujemo, da jih poskusite; one odpravijo zapetost in pospešujejo prebavo. 6 katal. trenko 4 krome. Izdelovatelj samo lekarnar F. V. Feller, v Stubici, Elsa-trg št. 264 (Hrvatoko).

backoni. — Kaj tak je postal ta človek, da ga ni sram, na shodu zaupnikov izustiti tako trditve, ko ve, kaj je res? No, nizko padajo klerikalne kapacitete.

Pri občinskih volitvah v Oseku so obdržali klerikalci vse tri razrede po ljudem boju. V tretjem razredu so zmagali le za 3 glasove, ali vršile so se velike nepravilnosti; le vsled nepravilnosti so zmagali v tretjem razredu. Te volitve so pokazale velik napredek naprednjakov v oseški občini. Proti volitvam je vložen rekurz.

Plesali o klerikalci cel predpust. Radi tega pa so njihovi listi toliko bolj udrihali po naprednjakih, o katerih pravijo, da poznajo le ples. Plesali so klerikalci, moške in fantje, žene in dekleta, Marijine hčere so se vrtele do 6. zjutraj. Plesali so morda še več kot naprednjaki, ali lažnivi klerikalni listi so trdili, da plešejo le naprednjaki, njihovi pristaši pa so drugačni, boljši; oni se lepo zabavajo, po krščansko, plešejo pa prav nič. Najbolj se je bil urezal »Primorski List«. Govoril je o mladini, zanobančil nad napredno mladino, da le pleše, potem pa je hinavec vzdignil oči proti nebu ter se pohvalil: Mi pa nismo taki. Naša mladina je drugačna. V istem času pa je povedala »Soča«, kak velik ples, hopsasa, so imeli v Kozani čulki in Čukovlce, hopsasa. Vzdihl pa je ples do ranega jutra katoliški učitelj Likar, hopsasa. — Plesali so, da je kaj. Plešejo in kuhovniki jami nič ne rečejo. Listi fanovski jim dajejo še potuho. Tako izpričajo mladino. — Z napredne strani se gleda tri dela na to, da se pleše omoji in če se prirodi, da so dostojni, največkrat združeni s karko prireditelji. Od naše strani se hoče dvigniti plese, klerikalci pa gó-jijo plese po starem. Mladina sme kar hoče. Odpraviti se plesi pač ne dajo. Saj so že v starem testamentu plesali in ples ostane, dokler bo živ el človek. Naj računajo s tem klerikalci. Sedanja njihova pot pa je kriva. Ta njihova pot vede v poživljenje mladine. — Zato ponovno: Mladina, proč od klerikalnih društev; proč od klerikalnih organizacij! V klerikalnih društvih, v klerikalnih organizacijah je pek el za mladino!

Detomor. — 24-letna Marija T. na Vogarskem je povila otroka, ki so ga našli mrtvega med listjem v hlevu. V torek je bila tam sodna komisija. Raztelesenje je pokazalo, da je došel otrok živ, zdrav in popolnoma zrel na svet. Umrl je za zadušenjem. V ustih je še imel klopčič prediva. Mater so zaprli v torek, v sredo pa je preiskovalni sodnik dal pod ključ še njene stariše, ker sta na sumu, da sta pri umoru sodelovala.

V koleno se je zbedel Franjo Geržej, posestnik v Rihembengu, in sicer pri napravljanju kolov. Radi oteklime so ga pripeljali v goriško bolnišnico dne 1. t. m. Operiran je bil, takoj drugi dan. Zdaj mu gre na bolje. Želimo, da skoro okreva.

Društvo jugoslovanskih železničnih uradnikov opozarja tem potom vse svoje člane, da se vrši III. društveni redni občni zbor v nedeljo, dne 10. marca t. l. v Trstu ob 2¹/₂ uri popoldne in sicer v veliki dvorani »Slovsanske Čitalnice« (glavni vhod Narodnega doma). Razen običajnih so na dnevnem redu druge važne točke, n. pr.: sprememba društvenih pravil in poslovnika, povišanje članarine, ustanovitev podpornega sklada, itd. Z ozirom na važnost dnevnega reda pričakuje osrednji odbor najčastnejše udeležbe toliko od strani tržaških, kolikor od strani zunanjih tovarišev članov. Cilj vseli tovarišev članov dne 10. t. m. bodi: občni zbor v Trstu, Narodni dom; Osrednji odbor D. J. Z. U.

Tržaška podružnica »Slovsanskega planinskega društva« bo imela svoj redni občni zbor v soboto dne 9. marca 1912. ob 8¹/₂ uri zvečer v gorenjem prostoru restavracije »Balkan« (Narodni dom).

Dne 21. t. m. napravi podružnica izlet v smeri Borš t. Jeze, Bazovica, dne 21. aprila pa napravi izlet v Sorico.

9. št. Slov. Ilustr. Tehnika je posebno zanimiva in obširna. Vsebuje: Angleški kralj Jurij in napalski indijski knez Maharadja s spremstvom na lovu na tigre v Napa'u v Indiji; hrvatske narodne noše v Dalmaciji; Valentin Štolfa v Sežani in njegovih 8 sinov, ki so bili vsi vojaki; 100 let stara praprabica Alojzija Kertu pestuje svojo 1/2 l. staro prapravnukinjo Hilarico Zorn v Gorici; mladi hrvatski skladatelj Božidar Široka v Zagrebu; Brat »Martin« v Ormožu; igralke in igralci in učitelj D.

Serafinik kot brat »Martin«; pustni orači pri Sv. Barbani v Haložah na Štajerskem; 40 let stavec: Ivan Teršelič v Mohorjevi tiskarni v Celovcu; iz Beneške Slovenije: Moznica; bulgarski princ Boris; slovenski drvarji v Tacoma Wash v Ameriki; zastave kitajske republike itd. Priporočamo Slovenski Ilustrovani Tednik vsem, da si ga naročijo, kdor ga še nima.

Sokolski vestnik.

Prvaški Sokol prinedi dne 10. 3. 1912. (kakor objavljeno) svoj prvi pomladanski peš izlet v Ravnico. Načrt: Točno ob 8. uri zjutraj odkorakata Dornberški in Prvaški Sokol iz »Sokolskega doma« skozi Vogrsko, Šempas; v Šempasu 1¹/₄ ure odmora. Tukaj pristopi še Črniški Sokol. Skupen odhod ob 11. uri iz Šempasa skozi Kromberg, kjer čaka (pod Gradom) bratski »Solkanski Sokol«. Skupen odhod na Ravnico. Navadno skupno kosilo — razgled v Ravniških planot. Ob 5. uri pop. odhod v Solkan 1¹/₂ ure odmora, zapustivši brata v Solkanu odhod skozi mesto Gorica na južni kolodvor ter ob 8³⁶ z Vipavskim vlakom proti domu. Priti je na izlet v kroju! Na zidar!

Zveza narodnih društev.

Novo društvo. — V Dol. Trebuši se je ustanovilo bralno društvo z imenom »Vodnica«. Na ustanovnem občnem zboru je bilo navzočih okoli 60. Društvo šteje že 66 članov. Znamenje, kako je bilo potrebno. G. Ivan Lapanja je obvrnil občni zbor. G. dr. Dimko Puc iz Gorice je imel lep govor o pomenu in koristi društev. V odbor so izvoljeni: Iv. Lapanja, Slap 39, predsednik, Ferdo Lapanja, Slap 39, tajnik, Blaž Tušar 105, tajnikov namestnik, Matej Jan, Dol. Trebuša 63, blagajnik, Anton Lipušček, D. Trebuša 113, knjižničar. Odborniki: Al. Lipušček, Matej Božič, Andrej Lipušček in Stefan Lipušček, vsi iz Dol. Trebuše. — Društvo naj cvete in se razvija v korist ljudstva.

Iz Temnice. — Dne 25. pr. m. je imelo tukajšnje bralno in pevsko društvo »Jenko« svoj redni letni občni zbor, koji se vsled bolezni blagajnika ni mogel prej vršiti. V nov odbor so bili izvoljeni: 1. Predsednik Henrik Colja, Temnica 32, 2. Podpreds. Alojzij Stantič, Temnica 19, 3. Tajnik Avg. Grabiša, Temnica 23, 4. Blagajnik Janko Furlan, Temnica, učitelj, 5. I. odb. Pavel Stepančič, Temnica 30, 6. II. odb. Al. Rogelja, Novelo 11. Namestnika: Fr. Trampuž, Temnica 38 in Ivan Stepančič, Temnica 14. Videlo se je, da vlada še v društvu življenje in volja do napredka. Malo število udov (30), a ti trdni in neomahljivi. Tako je prav! Ne glejmo na število, ker velika množina krije hujiko, ki je v oviro in večkrat tudi v razpad! Neustrašeno naprej! Ne bojte, ne strašite se svojih pol. nasprotnikov, saj ste si v svesti, da opravljate sebi in drugim koristno delo! Sklenilo se je prirediti veselico 1. majnikovo nedeljo.

Kimetsko opekarsko in pevsko društvo v Bukovici je imelo svoj redni občni zbor dne 25. febr. Predsednik je Anton Arčon, mizar, podpredsednik Anton Bonuti, opekarnar, tajnik, Peter Nemic, učitelj v Renčah, blagajnik, Anton Musič, učitelj v Bukovici, odbornik Ivan Spāčapan, opekarnar, namestnik; Andrej Pavšič in Vincenc Abramič, pregledovalci računov Ivan Trčon, Andrej Kebar, Ivan Nemic, gospodarnik Jožef Pregel, vsi opekarnarji v Bukovici.

Politični pregled.

Poslanska zbornica se je šela v torek. Vlada je predložila načrt zakona o ureditvi službenih razmer državnih učiteljev na državnih srednjih in ljudskih šolah, dalje dostavek k državnemu proračunu za let 1912 in dva načrta glede Lloydja in »Dalmacije«. Nato se je začela razprava o kartelju. Poročevalec dr. Steinhaus (poljski konservativec) je predlagal, naj vlada ukrene kar treba, da ostane cena petroleju primerno nizka. Dr. Kraus je rekel, da stavka angleških premogarjev provzroči podraženje premoga, ker odpade uvoz premoga iz Angleške v Avstrijo. Nemčija pa bo začela premog pošiljati na Angleško, iskala pa ga bo v Avstriji. Vlada naj skrbi, da se cene premoga

ne bodo zvišale, če treba s prepovedjo izvoza. O administrativnih korakih zoper kartele in obdačenju žganja je poročal soc. demokrat dr. Renner. Poročevalec manjšine, dr. Steinhaus (poljski konservativec), je predlagal, naj vlada administrativnim potom prisili kartele, da bodo držali nizke cene. Razprava o kartelju je bila nato prekinjena. Dr. Rybař je vprašal prezidenta z ozirom na razveljavljanje tržaške porotne liste, če smatra za umestno, da je »Piccolo« njegovo osebo zapletel v strankarske namene, v to stvar. Prezident je pojasnil, da je poslanecema Pitaccu in Gasserju rekel: če se je postava kršila, mora to višja oblast popraviti. Kot prezident se ni vtičal v to stvar. Poslanec Biankini in tovariši so podali nujni predlog glede razmer na Hrvaškem. Predlog pozivlja vlado, naj dela na to, da se na Hrvaškem odpravi absolutizem in obnovi ustava. Posl. dr. Šusteršič in tovariši so vlado interpelirali zaradi dogovora med ogrsko vlado in Kossuthovo stranko glede armade.

V nadaljevanju razprave o predlogih draginjskega odseka proti kartelom in draginji premoga je izjavil trgovinski minister vitez Rössler, da je težaven problem, ako se hoče rešiti kartelno vprašanje s stališča carinskih tarifov. On osebno meni, da avstrijska industrija ni dovolj močna, da samostojno uredi kartelstvo, ne da bi posegla v mednarodne pogodbe. Minister je omenil nepristransko izvedene kartelne enote. Ni izključeno, da vlada na podlagi uspehov enote prisili kartele v deklaracijo, da eventualno odvzame govorilni sklepom ost.

Kar se tiče predlogov draginjskega odseka, je rekel minister, nima vlada ničesar proti vsprejeti resoluciji, po kateri naj vlada prične proučevanja radi eventualnega monopoliziranja veletrgovine in produkcije sladkorja, železa, piva, špirta, premoga, petroleja in drugega blaga, podraženega od kartelov.

Vršile so se v dvornem gradu, kakor poročajo z Dunaja, konference visokih vojaških dostojanstvenikov, ki so sklenili priporočati cesarju, da se zaradi sedanjega neugodnega notranje-političnega položaja tako v avstrijski, kakor tudi v ogrski zbornici umaknejo vladne predloge o brambnih reformah. Vlada bo nato izdelala posebno novelo k sedaj obstoječemu brambnemu zakonu, v smislu katere naj bi se izvedelo v obeh državnih polovicah provizorično povišanje rekrutnega kontingenta za 33.000 mož, ostala pa bi še vedno triletna vojaška služba.

Finančni odsek je vse vladne predloge glede direktnih in indirektnih davkov ter glede saniranja deželnih financ izročil tretin posameznikom v podrobnejšo razpravo. Odsek bo imel šele potem svojo redno sejo, ako pododsek izgotovi svoja poročila.

Radi razveljavljanja porotniške liste v Trstu so podali interpelacijo poslanci dr. Rybař, dr. Gregorin, Mandič in tovariši. V njej povdarjajo, da leta in leta se že pritožujejo Slovenci in Hrvati tržaškega deželnosodnega okrožja, da se zahteva za sprejem v porotniško listo pač znanje italijanskega, ne pa slovskega ali hrvaškega jezika in to vkljub temu, da ne pripadajo k temu deželnosodnemu okrožju, nič manj nego trije čisto slovske (Komen, Sežana in Podgrad) in dva po svoji pretežni večini hrvaška oz. slovska okraja (Volovsko in Koper) ter vkljub temu, da izkazujeta tudi ostala dva okraja (Trst in Piran) znatni slovske manjšini.

Tozadevno v poslanski zbornici in v tržaškem deželnem zboru vložene interpelacije so ostale brezuspešne, ker se namreč tržaški magistrat ni oziral pri sestavi porotnih list na znanje drugega deželne jezika, tako da je bilo n. pr. v letošnji porotni listi med približno 1700 porotniškimi poklicanci samo 7 zaznamovanih, da so zmožni slovsčine.

Z Dunaja poročajo, da je včeraj dr. Rybař konferiral z justičnim ministrom dr. pl. Hochenburgerjem, ki mu je zatrieval, da je višja deželna sodnja v Trstu brez pritiska od zgoraj odločevala o memorandumu odnošno pritožbi tržaške odvetniške zbornice. Dr. pl. Hochenburger se še ni mogel o porotni aferi definitivno izjaviti, ker je ekselenca Jacopig preje obvestil o sklepih višje deželne sodnije tržaško odvetniško zbornico, ni pa smatral

za potrebno in umestno poslati justičnemu ministru uradnega poročila. Justični minister je tudi izjavil dr. Rybařu, da je to postopanje čudno.

Razprava radi zločinov v censtohovskem samostanu.

Z včerajšnjim dnem je zaključen proces proti menihu Macofu. Na predlog državnega pravdnika so se prečitali iz dnevnikov soobtoženih menihov naravnost interesantni pasusi, ki pričajo o veseljaškem značaju obtožencev. — Tako je na primer dnevnik soobtoženega patra Starcevskega poln zanimivosti:

6. maja. Mohl sem malo. Poljubljaj veliko. Včeraj dvakrat grešil z omoženo ženo.

3. junija. Malo molil.

10. julija. Malo molil. Pri spovedi nisem vseh grehov povedal. Sem zanemarjal božjo službo. Sem preklinjal.

30. Zapeljal ženo svojega brata v spovednici.

4. oktobra. Minogo sem pil. Ukradel več denarja.

Razsodba bo razglašena danes.

Razne vesti.

V Pulju je bil v nedeljo shod, na katerem je govoril dr. Laginja. Govoril je o znanih dogodkih na puljskem magistratu. Resolucija, ki je bila enoglasno sprejeta, odobrava korak vlade in naproša isto, naj ostane toliko časa na zavzetem mestu, dokler se ta hlev popolnoma ne izčisti in da pride tudi slovanski živelj do primerne zastopstva.

Izjava Rizzija v »Neue Freie Presse«, da aretiranci ne spadajo k njegovi stranki, je drzna laž. Razlika je, da dvojica teh — poštenjakov spadata k radikalni stranki, to je: odkrita irredentista sta, dočim so drugi bolj prikriti. Prva dva sta dr. Pesante in blagajnik Galante. Prvi je šele malo časa v Pulji (3 leta in pol) in se ni nikdar eksponiral. Drugi pa je obče znan kakor najhujši irredentist. Na zadnjih državnozbornih volitvah (junija 1911) je bil dne 13. junija v enem dnevu 3krat aretirani radi kupovanja glasov za dra. Rizzija. Vsi aretiranci so v občinski službi in — razun dra. Pesanteja — z ljudskoosloso izobrazbo (3 do 4 razredov), a s plačo 300—400 K mesečno. Pa da to miso njihovi pristaši! Najhujši med njimi je Privilegio, ki je pred nekaj leti nesel venec na krsto umrle Oberdankove matere.

Jaz poznam vse te ljudi osebno, a poznam tudi njihove privatne razmere. Živeli so razkošno, da ni bilo luksusa ne konca ne kraja.

V plinarni so sedaj namešeni državni uradniki, ki vodijo tekoče posle in revidirajo račune. Deficita v plinarni so konstatovali doslej pol milijona kron. Istotako so pri občinski blagajni nameščeni državni uradniki.

»Giornaletto«, glasilo kamore, je dobival — kakor dokazano — 80.000 K na leto. Te lepe kronice so šle »Giornalettu« po vodi za vekomaj! Morate si predstavljati konsternacijo.

Bivši župan in vsi občinski nameščenci so pod policijskim nadzorstvom.

Prisel je dan plačila za kamoro.

Štrajk premogarjev na Angleškem.

Od vseh strani Anglije prihajajo poročila o rapidnem razpadanju industrije. Vsled štrajkov je do 4. t. m. ostalo brez dela okoli 700.000 delavcev. V Newcastlu štrajkajo tudi pekovski pomočniki. Transportni delavci stopijo v štrajk, ako bi vlada poslala vojake proti rudarjem. Osem kolodvorov v Londonu je doslej zaprtih, ker je ustavljena prometna služba. Industrijalno življenje angleške metropole drži pokoncu sedaj skoro izključno elektriciteta. — Kruha manjka, pekarnice ne morejo delati kakor navadno. Cena kruha, mleka in masla je poskočila. Cena mesa poskoči in tudi cena rib, ker parobrodi v kratkem ustavijo svojo pot v angleške luke.

Smrtna nezgoda letalca. — V Turinu je napravil z dvokrovnim aparatom polet letalec Fraschi, ki pa še ni bil izurjen letalec, ampak se je šele vadil. Ko se je dvignil 30 metrov visoko, je motor odpovedal in letalec je tresčil na zemljo. Obležal je na mestu mrtev, aparat se je razbil.

Dalje na 4. strani.

Letalna stroja sta trčila. — V Dunajskem Novem mestu je trčil v soboto popoldne letalni stroj letalke Lili Steinschneidrove z aparatom letalnega pušca. Samo svoji hladnokrvnosti se mora zahvaliti, da se je le lahko poškodovala. Drugi stroj se je pravilno vkrcał na zemljo, tako da ni imel nikake škode.

Novi dreadnought »Tegethoff« spuštijo v morje v Trstu dne 21. t. m. K splavljenju se izdajajo vstopnice, katere je dobiti pri pomorskem okr. poveljstvu v vili Necker.

Pešpolk št. 32. v Trstu. — Trije bataljoni pešpolka št. 32. so dospeli v Trst: dva včeraj, en bataljon danes zjutraj.

Proti pleši. — V budimpeštanskem zdravniškem društvu je predaval dr. Szekely o tem, kako se morejo prišiti tuji lasje na glavo. Ta implantacija se izvršuje z iglo in v eni uri se lahko prišije 300—500 las. Tako prišiti lasje se morajo umivati, česati, krtačiti, samo ne — ostriči. Dr. Havas je konstatiral, da se prišiti lasje v petih letih niso prav nič izpremenili in da so ostali taki, kakor so bili prišiti???

Atentat na Rotšilda. — Iz Londona poročajo, da ko je v ponedeljek baron Leopold Rotšild stopil iz svojega urada, je nekoli mladi človek trikrat ustrelil nanj iz revolverja. Ali napadalec ni zadel Rotšilda pač pa nekoga v bližini stojičega redarja, katerega so morali prenesti v bolnišnico. Atentator se piše Teblitt.

Nesreča v zrakoplovu. — Iz Berolina poročajo, da se je v Johanistalu pripetila nesreča z reklamnim zrakoplovom »Parisival 6.« Veter je zasukal zrakoplov, ki je padel; izpod njega so potegnili truplo krmilarja zrakoplova.

Ženo in sebe je ustrelil v Segedinu uradnik Dragotin Konc. Žena ga je zapustila ter se ni hotela več vrniti k njemu. Ustrelil jo je na cesti in potem še samega sebe.

10 mesecev že spi neki Rus Mojsejenko v Petrogradu. Aretirali so ga bili radi suma, da je nekoga umoril v vlaku. Pri aretaciji se je tako ustrašil, da je zapadel letargičnemu stanju; spi sedaj že 10 mesecev.

En milijon frankov za aviatiko. — Subskripcija v prid aviatiki na Francoskem v vojaške svrhe je že presešla milijon frankov.

Dijaštvo, telovadba in sokolstvo.

Predavanje br. dr. E. Chalupnega na sestanku komisije za telesno vzgojo, ustanovljene pri Svazu češkoslovenskega dijaštva dne 17. sušca 1908.

(Dalje.)

Ubijajo se s problemi, konfliktami, kolizijami bodisi čitanimi ali slišanimi ali vzraslimi v soparni atmosferi nezdrave lenobe, često autosugeriranimi, toda malokdaj prežitim in prebavljenim; in ne čutijo, da, ko bi za nekoliko zimskih mesecev obrisali s svojega obuvala in svojih pljuč prah mesta, ko bi teko negovali s pravilno telovadbo in gibanjem, bi se njihovo mrzlo, zlobno in mučno razpoloženje razblinilo kakor sneg na solncu in mesto zime, bi nastala v njihovi notranjosti pomlad.

Ne oporekam, da imajo smučna razpoloženja, tako pogosta pri mladini često

tudi druge vzroke, notranje in zunanje; toda veliki del te zmešnjave, toliko miselnih, kakor tudi čuvstvenih in pred vsem spolnih ima svoj vzrok v nezadostnem in nepravilnem vsakdanjem življenju. Ne gre tu za izvestna nennavstvena dejstva, ampak za celotno leno, nepraktično in slabo življenje.

Ko bi se mladina tako, kakor si je privadila tem grehom, naučila pravilnega dela in oddiha, gibanja in zdravega zraku, bi mnoge bolezni pale na minimum, in bi izgubili toliko senzačni samomori, kakor samomrci, ki jih zagrešujejo; nehote mladi ljudje dan za dnem s tem, da živé življenje, ki ne zasluži imena življenje in ni pri tem niti častna smrt. Živimo v ozračju ozkosrčnosti, ki si spleta kulturo s hinavskim nastopanjem, z uglajeno neodkritosrčnostjo, in čeprav pogreša resnične kulturne tradicije, katere bi se mogel človek držati, kazni z malovrednim zasmehom vsak popust gledé etikete, ki prepoveduje če treba celo naglo hojo po ulici. Kot bajko poslušaj naša inteligenca, da je Byron plaval preko Bospora in da je v telovadbi prednjačil vsem svojim vrstnikom, da je Beethoven celo kot dorasel moči veselo preskakoval stolice, da je Richard Wagner zabaval družbo, postavljajoč se na glavo. Povprečni buržoa misli ob takih anekdotah le: i, no, bili so to genialni čudaki, razumen človek jim mora to odpustiti.

Nočem s temi vzgledi morda proglašati kot pogoj kulture, da bi se skakalo čez stolice in se postavljalo na glavo, temveč le navesti primere, da tudi v moderni dobi največji ljudje niso izgubili smisla za telesno gibanje in gibčnost, in da bi si jih naša mlada inteligenca mogla vzeti za vzgled. Morda bi potem prenehali oz. vsaj postali le izjemni danes tako številni slučajji, da mladi ljudje v tretjem desetletju življenja na poziv, naj vstopijo v sokolske vrste, odgovarjajo: »smo za to že prestari«.

Morda je to res — gledé duha, vendar ne gledé telesa. In kako žalostno izgledajo ti junaki v primeri z nedavno umrlim Orloom, ki se je udeležil telovadbi še le po 40 letih, omladel duševno tako, da je v svežosti prekašal marsiktarega 20-letnega junaka in vstrajal v vrstah telovadečega Sokolstva do 64 leta, skoraj do dne, ko ga je ugrabila smrt!

S telovadbo krepimo ne le telo, ampak tudi duha, ker oboje je neločljivo spojeno v nas. Daljšamo si le mladost. — Sokol hiti z veseljem k telovadbi, ker ve, da za eno ali nekoliko uric odvrže z vrhunj obliko s sebe pezo starosti, čimernosti, razburljivosti in dobiva notranje osvoboje. Za to se mnogi, ki so se dolgo obotavljali postali Sokoli, po prvi telovadni uri privijejo k Sokolstvu z radostjo vsaj tako dolgo, dokler jim posebni vzroki ne onemogočijo vstrajati, oziroma, dokler ne oslabi njihova vstrajnost, — lastnost, pri naši mladini žalibog redka. Gre se često le za poskus, in pozivljaj iskreno vsakega, naj ga naredi.

(Dalje.)

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglas obsežnejši se računa za vsako besedo 3 vin. Najprejpravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih se doželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, kar nitječ so tvečirajo. Škoda ni majhna.

Hišo z vrtnom se odda v najem v mestu. Naslov pové naše upravnishvo.

JAKOB ŠULIGOJ, urar

v Gorici, Gosposka ulica šte. 25
v priporočila svojo bogato zalogo raznovrstnih preciznih ur ter razne srebrne in zlate predmete kakor: verižice, obeske, prstane, uhane itd. Za vsako popravilo se jamči.

Mihael Turk, brivec na Koru 6, se priporoča sl. ob instvu za mnogobrojni obisk. Za točno potrežbo in snažnost se jamči.

udlikevana pekarija in sladčičarna

Karol Draščik

v Gorici na Koru v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinnejega peciva, torte, kolače za bir nance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter objublja solidno posrežbo po jako zmernih cenah.

Varsivena znamka: „Sidro“
Miniment. Capsici comp.

Anker-Pain-Expeller

je povsod pripoznano kot najboljšo sredstvo proti prehlajenja itd. Za ceno 80 vin., K 1.40 in 2.— se dobi po vseh lekarnah. Pri nakupu tega, tako priljubljenega domačega zdravila, se je posluževati le originalnih steklenic v skatljah z našo varstveno znamko „sidrom“, ker le tako je zagotovljeno, da je izdelek pravi.

Dr. RICHTERJEVA LEKARNA
pri „slatam levu“ v Pragi
Isabethgasse šte. 5 nova.
Dnevno razpolijanje.

Došla so dvokolesa

francoskega sistema

Altena

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

Na sreci Raščolja.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče birnberškega in črnboga blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

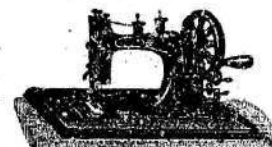
Svetiljice. — Kožni vencl. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelentave, trave in detalie.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Velika zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrijonov itd. Mehanična delavnica. Poliranje z električno gonilno silo ter emajliranje dvokoles na plin. Kolesarjem v korist! Kdor hoče staro dvokolo obnoviti, naj ga takoj pošlje emajlirat stane K 6.—, v različnih barvah K 8.—

Pri

Batje-l-u

Gorica

Stolna ulica 2-4.

Prodaja tudi na obroke

Ceniki poštnine prosti.

Velika izbira že rabljenih dvokoles in vsakovrstnih strojev.

Ponatis „Zaobljube“

je izšel.

Broširana knjiga obsegajoča 281 str. stane K 1.80. S poštnino 20 vin. več.